

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, okt. 3.

„Készül“ a villamos vasut.

Egy év óta alig volt olyan közgyűlése Nagyvárad város törvényhatóságának, a melyen egy vagy más, de nem hízog alakban szóba nem került a nagyvárad villamos vasut ügye.

Ebben a kérdésben mintha minden összeesküdött volna Nagyvárad ellen, olyan bonyodalmak, akadályok állottak eddig és állják még ki tudja meddig útját a villamos vasut létesítésének.

Mikor először felhangzott a közgyűlési teremben az »excellenciás ágens« diszes titulus, lehurrogták; mikor kifejezést nyert az a vád, hogy a közuti vasutnak nincs pénze s csak komédiát űz a város törvényhatóságával, annyi védője akadt s vetélkedve igyekeztek biztatni egymást, hogy az egész beszéd csak — ellenzéki viselkedés.

S hol vagyunk mostan, hosszú idők elteltével?

A pénzügyi bizottságnak ülésén, a költségvetés tárgyalása alkalmával már alig találtunk olyan bizottsági tagra, aki komolyan hinne a villamos vasut közel jövőben leendő kiépítésében. Most már belátták, hogy azok az aggodalmas »ellenzékeskedő« hangok szomorú igazságok voltak. A teljesen elpusztult Galweston városa hamarabb felépül romjából, mint a nagyvárad villamost kiépítik.

A nagyvárad villamos vasut kiépítésének kérdését pedig nem szabad csak merő pénzügyi szempontból elbírálni. Nagy összeget vesztett Nagyvárad városa a huza-vona által, mert elesett a 252,000 korona kamatainak elmaradása által. De mit vesztett a város közönsége forgalom tekintetében.

Rég idők mulasztását véltük pótolni egy olyan olcsó és gyors közlekedési eszköz létesítése által, minőnek a villamos vasut kínálkozott. Egy város egészséges fejlődését el sem képzelhetjük a modern közlekedési, forgalmi eszközök igénybevétele nélkül.

Nagyvárad városa »magasabb« érdekek, illetve parancs folytán belement a villamos vasut új szerződésébe s csak-hogy mielőbb biztosítsa annak kiépítését, áldozatoktól sem riadt vissza. Elállott a közbiztonság rovására a fő-utcai földalatti vezetéktől; lemondott hosszú időre a gőzüzemű vasut vonalairól s jórészen a villamos vasut kedvéért megszavazta a nagy áldozatot a Bazár-szoros kibővítésére.

A város ezen igyekezete honorálva is lett a közuti vasut-társulat egyik mérnökének nyersen odavetett kijelentésével, hogy a társaság egyáltalán nincs kötve semmihez, mert még az engedélyezési eljárásnál is egyszerűen visszaléphet.

Ilyen előzmények és tapasztalatok után érthető, hogy az annyszor be nem váltott biztatásban nem nagyon bizunk, még ha ez a biztatás a miniszteriumból kerül is hozzánk.

Nem sokat bizunk tehát abban a biztatásban sem, a mit egyik munkatársunk kapott pár nappal előbb a kereskedelemügyi miniszteriumban. Itt azt az értesítést nyertük, hogy a villamos vasut ügye már rendben van. A vállalkozó társaság minden tekintetben teljesítette a feltételeket s *most csak a vasut technikai része vár elintézésre.* (!)

Mit jelent ez? Ujabb huza-vonát.

A belügyi és kereskedelmi miniszteriumokban belefognak a technikai rész elintézésébe. Vándorolnak a tervek és akták s ez a vándorlás hónapokat vesz igénybe, ha ugyan egy kis szellőztetés végett közben meg nem teszi az egész ügy az utat Nagyváradig. Egy csipetnyi »jóakarát« olyan göböt köt erre a technikai részre, amelyet ismét hónapokig oldoznak a két miniszterium szakértői.

Jelenleg a pótszerződés a belügyminiszteriumban van. Előbb ott intézik el s aztán kerül a kereskedelmi miniszteriumhoz elintézés végett.

Ezután a tömeges »elintézés« után felhívják Nagyvárad városát az engedélyezési tárgyalásra.

A miniszteriumban szerzett információk szerint ez még a folyó évben meglesz s tavasszal megkezdhetik az építkezést — *ha lesz pénz.*

Azt látjuk, hogy a mi villamos vasutunk ügye úgy halad, úgy készül a megvalósulás felé, mint a babonabeli Lucza-széke.

Vajjon mikor ékezik el a villamos vasut Lucza-napja?! *Vid.—*

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kirándulás Fekete-Erdőre és Magaslakra.

Irtó: Julius.

A kötőrő, üvegolvastó és fuvó.

Vad mohósággal tetek eleget a víz után sóvárgó kebelnek. Fuván egyet kettőt, ballagtak a huta felé. Első látni való a kötőrő vala. Ennek leírásával eredménytelen hiuság volna megpróbálkozni. Mindössze annyit említünk meg, hogy a víz által működésbe hozott gép körülbelül 1/2 percenként emelget két sorban álló vagy 20—20 egymás mellett levő gerendát, melyek sujtanak irtóztató kegyetlenséggel az alájuk hordott kvarcz, szóda és égetett mész törmelékre, lisztfinomságu porrá őrlőlvén azokat.

Az élet azonban csak az olvasztóban, illetve a fuvóban élénk és forró.

A munkát imádsággal kezdik. Azután ki elfoglalja helyét a kemenczénél, melyben a porrá tört anyagokat olvasztják üvegcséréppel keverve. Az egyenletes folyadékká olvadt tömeg a hőmérséklet csökkenése után megsűrűsödik. Eme megsűrűsödött izzó anyagból a fuvóval vesznek ki, melyből a fuvó segítségével tetszés szerinti alakot fuvnak, mert a lágy-puha anyagon könnyű igazítani. Az alakot tulajdonképpen a forma adja meg. A kész üveget hűtőbe viszik, mely nem jégszekrény ám, hanem jóval

kisebb hőmérsékű kemencze. Az olvasztó körül pokoli hőség uralkodik. Gyenge fizikumu ember távolabbról sem képes sokáig kiállni. A fuvók valóban borzasztó munkát végeznek.

Gravírozó és festő.

Az értékes darabok a gravírozó vagy pedig a festő kezeibe kerülnek. Bár melyiknél vagyunk, nem tudjuk megállapítani, melyik az ügyesebb. Az egyik szabadkézzel, minden vázlat és minta nélkül a legizlésebb virágot s más nehéz alakot fest a különböző színű üvegre. (A színes üvegek anyagát fém-oxidokkal festik.) A másik egy legalább laikus szeme előtt, primitív közszerűkövel nevet, virágot, sőt fényképet karczol, meglepő csinnal és hűséggel. Ezek az egyszerű emberek bámulatos művészi munkát végeznek.

Mindezek megtekintése után felkerestett a vendéglő szürke fala, hol megismerkedtek a huta intelligens osztályával. Az általuk tanusított lekötölező, szívélyes modor, még emlékezetesebbé tévé a látottakat. Rendkívül ajánlották megtekintésre az 1 órányira eső Pojánát (Magaslak) Zichy Jenő gróf vadász-kastélyát. Felkerestek tehát kevés pihenés után új társukat hátrahagyva, mivel mellecskéjét kicsinyelte a további fáradoalmak kiállására.

Magaslak.

Mint a neve is mutatja, jó magasan fekszik. A kapaszkodók egymást érték. Bizony sok-sok állomást kelle rögtönözni, míg a hegy

csekélyebb esését elérték. Legalább egy órát mentek már pompás fenyvesek közt, anélkül, hogy a kastély létezését kémény, vagy emberi lény elárulta volna. Végre egy istállót pillantottak meg, melyre örömtelten függesztették tekintetüket. A fenyves egyszerre véget érven, nagy tisztás terült el. A közepén emelkedett, mintegy varázsolt tündérvár, a modern építkezés egyik remeke, a vadász-kastély csucos kupoláival.

A regényes fekvés, az elragadó kilátás, az épület pompás, mégis egyszerű külseje annyira lebilincselte figyelmüket, hogy egyszerűen a bámulásra szorítkoztak. A fantasztikusságot emelte a kastélyra boruló néma csend. Kihaltak, lakatlannak látszott.

Az elragadtatás hatása alatt lévőket hangok ébresztették föl. Nem lévén elkészülve az itt emberi lényvel való találkozásra, megre-megtek a hangok hallatára. Két nő s két egyenruhás férfi közeledik a kastély felől.

— Hogy fogunk ezekkel beszélni, ha csak németül tudnak, aggályoskodott Ivodalmárunk, amennyiben német-nyelvbeli tudományuk mindössze az evésig terjed.

— Hát ha ezek a grófnék, ijedezett Muczus, ki talán nem beszélt még eleven grófnéval.

Ezalatt mindig közelebb érven egymáshoz, a hangok érthetők lettek. Fülökhöz édes magyar-nyelven, csengő kacaj kíséretében ért a következő jókedvszülte kifakadás:

— Hogy a . . . egyő mög!

No, ezek nem németek, de nem is gróf-

Az új főispánok.

A volt nemzeti párt német lapja, a *Buda-pesti Tájéblatt* jelenti, hogy a *sárosi, zólyomi és újvidéki* főispáni állásokat még e héten betöltik.

A kinevezendő személyére már megtörtént a megállapodás. Az egyik állásra egy más megyéből fogják a főispánt áthelyezni, ezenkívül két régi főispán nyugalomba megy, úgy, hogy *öt új főispáni kinevezés* fog történni.

Hazaárulók vagyunk!

Ezt az őszinte beismerést teszi a Tribuna.

Bejárta az egész magyar sajtót annak idején az a hír, hogy *Mezei és Pop* magyar királyi kuriai bírók egy mennyegző alkalmával a *Deșteaptă-te Române* kezdetű lázító oláh dallal fogadtatták a lakodalmas népet.

Az Egyetértés vezércikkben foglalkozott az esettel s olyanformán nyilatkozott, hogy ha a hír igaz, akkor a két oláh kuriai bíró egyenesen hazaárulók.

Ezen fortyan fel a Tribuna tegnapi száma s visszavezérezik rá. Nem érdemes a két hasábos kirohanással bővebben foglalkozni, legérdekesebb ugyanis csak a vége. Ebben kijelenti, hogy ha *Mezei és Pop* hazaárulást követtek el a lázító oláh dal előnekelésével, akkor »három millió vagyunk románok, de mind hazaárulók vagyunk.«

Hisszük, hogy oláh polgártársaink tiltakozni fognak a Tribuna e meglepő kijelentése ellen s a Tribunától csak azt kérdezzük: nem olvasta az 1878. V. törvényezikket a magyar büntető törvénykönyvről?

Miniszeri biztos Nagyvárának.

— Zana Ágoston felelőzése. —

Nagyvár város jövő évi költségvetése nemcsak a pénzügyi bizottságban keltett nagy elégedetlenséget 17 százalékos közköltő emelésével s nemcsak annak egyes tagjai keltek ki a tanács gazdálkodása ellen. *Zana Ágoston* szintén nagyon zokon vette az adóemelést s

azért szintén a tanácstagokat okolja, s aki a sár- és kavics szállítás ellenőrzésénél és a szeszdó bérleténél felmerült százazrekre menő károsodást olyan súlyos mulasztásnak tartja, hogy a tanács iránt bizalom nem lehet tovább s ezért azok elmozdítandók és a város ügyeinek vezetésére kérje a törvényhatóság kormánybiztos kiküldését.

Ennél sem többet, sem kevesebbet nem kíván *Zana Ágoston*.

Ez aligha teljesül, de hogy elég dorgatóriumot kap a közgyűlésben a tanács, az egészen bizonyos.

A *Zana Ágoston* felelőzése a következő:

Tekintetes Városi Tanács!

A jövő 1901. évi közszemlére kitett városi költségelőirányzat ellen, miután azt a már eddig is tulterhelt és nagy részben tönkretett városi polgárságra nézve sérelmesnek találom, tisztelettel felelőzéssel élek a következő indokoknál fogva.

A közszemlére kitett előirányzatban az tűnik ki, hogy a jövő évi közköltő 17, illetve 12%-al felemeltessék, ez ellen a leghatározottabban tiltakozom, mert Nagyvár város polgársága eddig is a lerokadásig lévén megterhelve, azt tovább terhelni józan gondolkodással nem lehet, mivel így a város összes adófizető polgárai fizetéseiképtelenné válnak.

De jogtalan és igazságtalan is a közköltő emelés, mert a polgárság nem oka annak, hogy a t. városi tanács majdnem a lelkiismeretlenségig könnyelműen gazdálkodott a városi vagyonnal és így nem a közköltő emelésének van helye, hanem a t. városi tanácsot kellene vád alá helyezni, mert hogy a sok visszaélés közül, ami a rossz ellenőrzés folytán a városnál előfordult, csak egy párra kívánok rámutatni. — Ott volt a kavics és trágya hordás, mely több mint 12 esztendőn keresztül oly lelkiismeretlennül kezeltetett és ellenőrzöttség a városi tanács által, hogy ez uton több százazrekre menő kárt okozott Nagyvár város pénztárának, amit a vizsgálati iratok is bizonyítanak, sőt kiderült az is, hogy ezen fennebb említett panamából a város magasabb állású tisztviselői közül is többen kivették a maguk részét, mert a városi pénztár terhére a szőlőikbe trágyát, szőlőkarót stb. szállítottak.

Ott volt továbbá ama bizonyos 68000 frt, melyet alaposan kiszámítva, mintegy 150,000 frt veszteséget jelent a városi pénztárnak. Ilyen körülmények között közköltőt felemelni és a

jelenlegi városi tanácsot a város ügyeinek a vezetésével továbbra megbízni nem lehet.

Tisztelettel esedezem Nagyvár város törvényhatósági bizottságához, miszerint a fennebb felsoroltak után és az itt meg nem említett, de megtörténtek után a t. városi tanácsból a bizalmat megtagadni és a városi ügyek tovább vezetésére a Nagyméltóságú belügyminiszter urtól kormánybiztos kirendelését kérelmezni méltóztatnék.

Retur.

Régebb időben a sajtó semmit nem tartott sürgősebb és inkább becsületbeli kötelességének, mint teljes erejével harcolni a ponyva-irodalom ellen.

Egy krajczárért, kettőért árultak a vásári ponyván hajmeresztően szenzációs dolgokat, mik erkölcsstelenek is voltak, izléstelenek is, de vették, tehát árulták.

Most változtak az idők. A sajtó egy része maga vedlett ponyva sajtóvá. Egy krajczárért, kettőért lehet kapni »ujtságot«, mi sem nem irodalmi nivóju, sem nem nemesítő hatásu, de teli rakják *Sobri* féle szenzációkkal, és akad aki csinálja, mert — veszik.

Kár volna azonban az ilyen ponyva írók többre tartani, mint más ponyva írók.

Ezek után, hogyan gondolhatta *Halász ur*, hogy ő levelezést kezdhet a bibornokkal.

Naiv talán, vagy csak tolatkodó?

Rakovszky azt írta ennek az urnak, hogy nem hajlandó őt kihalászni a semmiből. Tegye el e mondást emlékébe.

Megtámadja *Halász* egyik munkatársunkat, hogy ifju létére vezércikket ír. Én Istenem, hisz igaz, hogy fiatal, de az is igaz, hogy jobb cikkeket ír most is, mint ön fog vénkorában. Mert »szerkesztői« tud ön igen ügyesen azt elismerjük, de írni — se »Éjjel« se nappal.

Kérdezze meg barátait.

Mi baja *Halásznak* munkatársunk fiatalsgával? Hisz ő, *Halász ur*, már akkor lapot szerkesztett, mikor cikkeiből kitént, hogy sok-

nék, konstatálá *Ferdény ur* örömtől sugárzó arczzal.

Ferdény urra azonban nagy meglepetés várt. Amint annyira közel voltak egymáshoz, hogy az arcok felismerhetők lettek, az egyik hölgyben, ki mellékesen megjegyezve ének-művésznő, kedves régi ismerősére talált. A bájos hangu delnő valóban méltó helyét kereste föl, hiszen a sűrű erdő tulajdonképen a csalóganok helye.

Kölcsönös bemutatások után elváltak a viszontlátás reményében. Ők szintén a kastély megtekintésére jöttek, kielégítve ebbeli kívánságukat, távoztak. Az egyenruhás urak pedig uradalmi erdészek voltak s míg az egyik kísérelül a hölgyeknél maradt, a másik a legnagyobb készséggel ajánlkozott a kastély megmutatására.

Kedves, finom fiatal ember volt új kalauzunk. Ügyes társalgása által csak a látottak ázsioja emelkedett...

De lépünk a kastélyba. Bizony sokat vesztene kirándulásunk értéke, ha ezt tenni elmulasztanánk. Mellőzve a temérdek vendég szobát, hol felületes vizsgálat után semmi különössel, sőt egyszerű berendezéssel találkoztunk, de figyelmes körültekintéssel meggyőződhetünk, hogy azok az egyszerűnek látszó butorok mind masszív, faragott, egyenként értékes darabok, mindjárt a földszinten egy tágas teremben vagyunk, melyből terász nyílik remek kilátással. Ez a szarvas-aggancs gyűjtemény terme. Több százra menő aggancsok közt gyönyörű példányok találhatók, jegyzékkel ellátva, hogy ki és mikor lőtte. A *Zichy* név sűrűn olvasható.

Itt-ott egy-egy kitömött ragadozó madár tartítja a rendezést. Az ajtó mind két oldalán egy-egy, a lovagorkból való pánczéltöltény van összeállítva, mintha teremőrök lennének. Mindent maga a gróf helyez el. A rendezés nagy csin és izlésre vall.

Másik nagy terem az ebédlő. Itt lakályosság honol. Tele van 4—5 személyre való apró asztalkákkal, melyre vadászatok alkalmával nagy szükség van, mert ilyenkor a csöndes kihalt lakba élet költözik, egyetlen zug sem marad üresen. Közepén emelkedik a kandalló, hol a fáma gonosz nyelve szerint olykor szép czigány leányok tüzelnek a grófnak. Ugyancsak itt van elhelyezve a borzasztó tragoedia helyéről a b. e. *Rudolf* trónörökös egykor tulajdonát képező meierlingi kastélyból való néhány faragott szék és asztal.

Legszebb a szalon. Szintén nagy terem. Elegáns berendezés. Drága butorok. Értékes szőnyegek. Nehány maczkó bundája. Köztük egy jegesmedvéé. A terem négy sarkából négy kisebb füke nyílik: hálószoba, könyvtár, fegyvertár és iroda. Ebben a hálószobában szokott vadászatok alkalmával édes álmokat szenderegni *Milán*, az ex-király. Az ágy előtt merinói gypaju szőnyeg.

A képek közül különösen egy ragadta meg a figyelmet. Nagyon régi lehet. Szalmából vagy fonalból fonva jelenünkben nem létező művészettel. Sokáig kellett nézni a képet, míg tárgyát megértjük. *Krisztust* ábrázolja, midőn a tömeg dühe elül védi a gyenge nőt, irván a porba: »Ki nem bűnös, az dobja reá az első követ.«

Itt egy kis pikantériából is kijutott. A sarokban álló üres üvegszekrény közepén pirosított valami. Rejtélyességével felkeltette az érdeklődést. Mi lehet az a drága jószág, minek egy teljesen üres szekrény kell? Feszült meg a kíváncsiság *Végre* erdészünk mosolygva oldá meg a talányt, mely cseppet sem felelt meg a várakozásnak, mert az a piros jószág nem vala más, mint a nemes grófné *harisnya-kötője*...

A könyvtár nem nagy, de minden darabja diszes és értékes. A fegyvertárban vannak azok a különös szerkezetű fegyverek is, melyeket a gróf ázsiai expedíciója alkalmával szerzett. Az iroda csinos. Fényképek művésznők és mágna körökből. XIV. *Lajos* korbéli bordó bársonyszékek. Végül a toronyba mentek föl, honnan tiszta idő esetén állítólag 7 vármegyét lehet távcső segítségével belátni. Sajnos, ebben nem volt részük.

Epilog.

A *Pojánáról* harmadrész idő alatt ment végbe a lerepülés, mint amennyibe telt a felvándorlás. Önkéntelen rohanás vala az, haragú kacaj kísérettel. A *Fekete-Erdőbe* érve a hátramaradt társat sörös-palaczkok beltartalmával való legbensőbb egyesülése közben lepték meg. A pihenésre szánt idő elteltével minden vágyak kielégítése után tüveg nemű ajándékkal megrakodtan s a már bántóan tartalmatlan börtáska kíséretében megkezdett a visszavonulás. Epizódból most is kijutott. Így az új társ könnyen érthető okból élénk szó-bőséget kölcsönözvén, oly fölséges kifakadásokat

kal fiatalabb volt, mint munkatársunk most. — Különben ez a munkatársunk Halász urral egy évben volt önkéntes és igazán kár azért haragudni, amiről ő nem tehet. Hogy az egész abtheilungból egyedül ő lett hadnagy, Halász ur pedig maradt őrmester.

Melyik hát a zöldebb ?

Azt a zsebkendőt különben, mit ön vissza kínál, mint mindenki emlékezhet rá, mi adtuk önnek két év előtt H. L. monogrammal.

Elénk derűtséget okozott az, mikor Halász ur kilépett a szabadelvű pártból és belépett a Kossuth pártba. Hiszen Halász ur még adót sem fizetett, annál kevésbbé választó. Ifju még és több mint bohó.

Még egyet. Ha ön megéri azt a kort, hogy választó és választható lesz, s jelöltségében a zsidó polgárok támogatását óhajtja biztosítani, ezt jobban elérheti, ha dolgozik az érdekükben, mintha nevükben odiosus támadásokat csinál a jóm Kippura való tekintettel beáll Mogen Dovednek.

Megtudja védeni magát a zsidóság, ha kell, de nem hisszük, hogy holmi ungi gyilkossággal, mit minden fővárosi lap reprodukált, bármily távolról is azonosítaná magát. Azt hisszük s ezt talán Halász ur is elismeri, hogy egy kicsit csak különbözik a várad zsidóság a mármaros, vagy ungitól ?

Az ilyen Don Kisoth cikkek két kézzel szoktak csinálódni. Egyik ír — másik kér.

Ezek után még egy komoly szót.

Licitációknál az árverési hiénák, hogy maguknak biztosítsák a tért, rendesen a legpiszkosabb czondrájukat veszik fel, a minek tisztességesebb gyomor nem bírja a szagát, de hozzá dörgölözni is fél. Ezek ellen törvény készül.

Ujabb tollas hiénák kezdenek fölvonulni a hirlap irodalomban. Ezek is a legszagosabb modort és a legdurvább stylust veszik fel, a mivel azt hiszik, hogy az érzékenyebb, becsületükre kényesebb embereket elriasztják a sajtóból s szabadon tűzhetik játékukat.

rögtönzött, hogy a visszamenő ut hihetetlen gyorsan és kellemesen telt el.

Az idegek próbára tevésére ezután került a sor. A kiindulási helyre évre teljesen bealkonyodott. Előttük feketélt a vízimalom, az apró Bisztra által elválasztva. Szegény társra ez az erecske végzetessé vált. Egy otromba alkotmány, mindössze egy gyalultatlan gerenda, képezte a hidat. A biztonság szemszurása és a figura kedvéért egy hasonlóan gyatra karka volt odagyengítve. Midőn a társ jóakarattal sem mondhatni karcu körvonalával a korlátra támaszkodott, a gyenge mű engedvén, a társat életnagyságban elnyelték a Bisztra hullámai. Azonban egy kis khatarust leszámítva, mi baa sem történt. Gondolhatólag él s a körülményekhez képest jól érzi magát. Amennyiben itt az utak elváltak, mert hazáját feltalálván, búcsút vőn . . .

A bonyodalom kusztaltsága végett meggyeztetik, hogy turistáink egy rengetegben elvédek. Az igaz utra pedig két kapáló és félnélkül-fátavezérelte őket, személyenkint 20—20 fillér előleges lefizetésének ellenében.

Pár órai gyaloglás után a legközelebb eső vasuti állomásnál szerencsésen az induló vonat néhány percczel megelőzve, tagjaikkal csakhamar puha párnák édes-lágy simulása teletöltötték a kiállott viszontagságokat.

(Vége.)

Ezek ellen a közmegvetéshez apellálunk.

Ennyit látunk jónak mondani, a közvélemény számára. A levél írónak nincs mondani valónk.

(Lásd Rakovszky levelének fenti czitatumát.

A Tiszántul szerkesztősége.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 8—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Okt. 4. Közigazgatási bizottsági ülés a városházán d. u. 8 órakor.

Okt. 5. Szinügyi bizottsági ülés.

Okt. 8. A nagyvárad szünet kezdete.

Okt. 18. Városi közgyűlés d. u. 8 órakor.

* A király névünnepe. Örömtünnepe van ma a magyar nemzetnek. Széles e hazában kigyúl a szivekben a szeretet s az ajkak millióin hálaima kél a legalkotmányosabb fejedelem, a magyarok koronás királyának drága életéért. Ő Felsége névünnepeit üli s hű nemzetének apraja-nagyja hódolattal, szeretettel gondol királyára. A névünnepe alkalmából a középületeket fellobogózzák s a templomokban hálaadó isteni tiszteleteket tartanak. A nagyvárad lat. szert. székesegyházban reggel 9 órakor megy végbe az ünnepélyes Te Deum és szent mise. A többi templomokban a szokott időben tartják meg a hálaadó isteni tiszteleteket.

* Közigazgatási ülés. Nagyvárad város közigazgatási bizottsága ma, csütörtökön délután 3 órakor ülést tart.

* A király Budapesten. Ő Felsége az eddigi megállapodások szerint e hó 12-én érkezik a fővárosba. A király e hó vége felé elutazik Bácsba, az udvartartás azonban itt marad, mert a felség ismét visszatér Budapestre. Az udvar mintegy öt hétig marad a fővárosban.

* A színügyi bizottság megnyirbált hatásköre. Hosszu kanapé harc folyt a városi tanács és a színügyi bizottság között a színházi szabályrendelet megalkotásakor. A városi tanács csak egyszerű véleményező testületet akart faragni a színügyi bizottságból, amelynek semmi önállósága, önálló jogköre ne legyen. Ezt azonban nem volt hajlandó a színügyi bizottság elfogadni s az elnök és a tagok egy része inkább kilépését jelentette be, mintsem ilyen megbízatást elfogadjon. Végre is a tanács engedett s a színügyi bizottság óhaja szerint alkották meg a szabályrendeletet. A belügyminiszter azonban a tanács előbbi álláspontját foglalta el ebben a kérdésben. A városhoz szakúldta a szabályrendeletet, de a jóváhagyási záradék nélkül s lényeges módosításokat rendel el benne. A leirat szerint a szabályrendelet 1. §-ának utolsó előtti bekezdése, valamint a 2. §. f. pontja és a 3. §. b. pontja kihagyandó, mert a korlátlan felelősségi jog nem szorítható meg. Kijelenti továbbá a miniszter, hogy a színügyi bizottság csak véleményadásra s kisebb jelentőségű intézkedések tételére lehet jogosítva; a csakis városi hatóság által gyakorolható rendbirságotlasi joggal nem élhet. Ez okból a szabályrendelet 5. §. b. pontja, a mely szerint a színügyi bizottság jogosítva van a színigazgatót 400 koronáig terjedhető pénzbirssággal sújtani, felelősségi kizárásával, akként módosítandó, hogy a birságotlasi a színügyi

bizottság javaslatot tehet a tanácshoz. Birságot kiszabni azonban a tanácsnak is csak az esetben van joga, ha erre nézve a színigazgatóval kötött szerződés világos intézkedést tartalmaz. — Tehát a belügyminiszter ugyanazon megszorítást mondta ki a színügyi bizottság hatáskörére, mint a tanács proponálta. Hogy mit szólnak ezen miniszteri intézkedésekhez a színügyi bizottság tagjai, az csakhamar elvállik. Aligha nem felujul az elégedetlenség ismét.

* A magyarországi jegyzők gyűlése. A magyarországi községi és körjegyzők folyó hó 13-án, vasárnap délelőtt 10 órakor Budapesten, a vármegyeháza dísztermében közgyűlést tartanak. Az ezidei közgyűlés különösen érdekes lesz tárgysorozatánál fogva, mely számos fontos dolgot tartalmaz. E közgyűlésen töltik be a lemondás folytán megüresedett első és második alelnöki állást is. Behatóan fognak foglalkozni a közigazgatás egyszerűsítése tárgyában az egyes vármegyei egyletektől beérkezett véleményekkel. A 65 tárgysorozatú közgyűlést választmányi ülés előzi meg, mely október 13-án, délelőtt kilencz órakor lesz a Pannónia-szállóban. Ugyanezen a gyűlésen fognak végérvényesen határozni Tokay Elek *körösszeg-apáti-i* jegyzőnek amaz indítványa fölött, hogy Arany János emlékét évenként az egész országban ünnepeljék a jegyzők, mint egykori pályatársukat.

* A Körössz rombolása ellen. A vízvezeték vízzolgáltatásának biztosítása érdekében építendő fenékgáttal egyidejűleg a vízmű teleptől a v.-velencei vasuti hidig terjedő partrész biztosítása végett köpárhuzammű építésének a szüksége merült fel, a melyet egész hosszában a város épített ki, de a m. államvasutak is hozzájárul az építés költségeihez. A m. kir. államvasutak igazgatósága értesítette most a várost, hogy hozzájárulásképpen 2590 köbméter kis-sebesi terméskövet hajlandó ingyen szállítani, sőt már 600 köbmétert szállított is. A még szükséges 720 köbmétert hajlandó köbméterenkint 2 kor. 86 fillérével szállítani, de ezenkívül a szállítási, mérlegelési és összerakási költséget külön fizesse meg a város. Érdekeik megvédése végett azonban kéri az államvasutak, hogy a munka megkezdéséhez az ellenőrzés végett és befejezése után pedig az átvételhez meghívják.

* Miniszter és járásbíró. Érdekes ügyben hozott nemrég ítéletet a közigazgatási bíróság. Egy járásbíró fokozatos előléptetés és magasabb fizetés kiutalványozása iránt kéressel járult az igazságügyminiszterhez, kérése azonban figyelmen kívül hagyatván, panaszt emelt a miniszter eljárása ellen a közigazgatási bíróságnál. A bíróság elutasította a panaszt s kimondta, hogy a miniszter törvényszerűen járt el. A panaszló ugyanis a kuria fegyelmi tanácsa által rosszálásra ítéltetvén, a múlt évi október 29-ig e fegyelmi büntetés erkölcsi hatálya alatt állott, ez idő alatt tehát a törvény értelmében fokozatos előléptetésre s az azzal összekötött magasabb fizetésre nem tarthatott igényt. Még az említett fegyelmi büntetés hatálya alatt, a múlt évi október 7-én, újabb fegyelmi eljárást tett ellene folyamatba a nagyvárad i ítéltő-tábla; ennek folytán tehát — ámbár az előző fegyelmi büntetés időközben erkölcsi hatályát veszítette — az 1891. évi XVII. törvényezikk értelmében továbbra is függőben kellett tartani a fokozatos előléptetését.

* Automobil kocsi közlekedés Nagyvárad és Debreczen között. Dr. Szentpályi Béni, a debreczeni orvosi kar egyik tagja érdekes vállalkozással előzi meg a debreczen—nagyvárad villamos vasutat. A villamos vasut a jövő század regénye, pedig sokan óhajtának, ha a közel fekvő két nagy város közt gyors közlekedés létesülne. Ma már Debreczenben van az érdekes társaskocsi, amely benzinmotorjával sebesen hajtja a vastag gummikerekekkel és kényelmes ülésekkel bíró kocsit. Tegnapelőtt

különböző próbákat tettek vele. Bejárták a vidék homokos, lejtős utait s mindenütt egyforma biztonsággal haladt. Igen kényelmes ülés esik benne, nem ráz, a kocsi simán halad s amellet gyors. A városi tanács tagjai közül többen mentek ki rajta a Nagyerdőre. Természetesen a hol az „ördög masina” elhaladt, mindenütt kicsődült a nép s csakhamar tömegével öntötte el az utcákat, hogy a sebesen futó járműben gyönyörködjenek. Délután Simonffy Imre kir. tanácsos, polgármester is tett utat az automobilon. Mindenki, a ki tilt rajta, dicséri a rázás nélküli, kényelmes utazást s igen nagy sikert jósolnak a vállalkozásnak. A nagyvár—debreczeni, automobil közlekedés ugyszólván csak kezdete lesz annak a nagyobb-szerű vállalkozásnak, amelylyé az egész vállalatot fejleszteni kívánják. Ha ez a vállalat sikerül, akkor fokozatosan létesül Debreczen és Nagyvárad egész vidékén, sőt az ország minden részére is kiterjesztik az automobil kocsi közlekedést. Az a társaskocsi ötezerhatszáz forintba került s óránként négy krajczár áru benzint fogyaszt.

* **Tilos a fegyver kivitel Kínába.** A belügyminiszter körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, a melyben tekintettel a inában dühöngő zavargásokra, fegyverek és más hadiszerek kiszállítását Magyarországból eltiltja.

* **Esküvő a belga királyi házban.** Albert belga hercegnek Erzsébet bajor hercegnővel való egybekelése országsszerte nagy örömet keltett. Mindenütt belga és bajor zászlók lengenek. A nagyobb templomokban hálaadó istentiszteletet tartottak. Este minden helyőrségen dísz-takarodó volt. Az ifjú házaspár szombaton érkezik Brüsszelbe. Megérkezése után több napon át nagy hivatalos és népünnepek lesznek.

* **Simonffy polgármester jubileuma.** Debreczen polgársága között nagy mozgalom indult, hogy Simonffy Imre polgármesterük jubileumát fényesen üljék meg. Debreczen város összes egyesületeit meghívták egy értekezletre, a melyen elhatározták, hogy október hó 18-án este 7 órakor fényes lámpionos menetet rendeznek, a melyben az összes egyesületek részt vesznek. A szerenád előtt a város nevében üdvözlük a jubilaus polgármestert. Ezenkívül a város ajándékképpen értékes dobozban átnyújtják a város polgárainak üdvözlő iratát. Hogy ez a felirat az összpolgárság ajándéka legyen, minden aláíró tíz fillért fizet annak költségeihez.

* **Nincs több borra való.** Ha igaz az egyik bécsi újság híre, az nem fog örömet kelteni a vasúti kondoktoroknál. Azt írják ugyanis, hogy az osztrák államvasutak kondoktoraihoz körrendeletet intéztek, mely megtiltja a borra való elfogadását; a körrendeletet mindenekelőtt Galiciában tették közzé. E rendelet azt mondja, hogy a vasúti-igazgatóságnak tudomására jött, hogy a személyvonatok kaluzai az utasoknak tett különféle szolgáltatásokért pénzajándékokat fogadnak el. Az igazgatóság a legszigorubbán megtiltja a kondoktoroknak, hogy az instrukciók ellenére ezt tovább folytassák, ellenkező esetben fegyelmi eljárást indítanak ellenük. A kondoktoroknak a tudomásul vételt aláírásukkal kell megerősíteniök.

* **A debreczeni önkéntesi iskola.** Az önkéntesek kiképzésénél tudvalevőleg fontos szerepet játszik az első hat hónap, a mikor még külön alosztályban egyesítve, elméletileg és gyakorlatilag kiképeztetnek s csak aztán osztják szét őket az egyes századokhoz. Debreczenben eddig az volt a szokás, hogy a 39. gyalogezredhez jelentkezett önkénteseket erre a hat hónapra rendszeren Nagyváradra s más városokba osztották be, az ottani iskolákba.

Elképzelhető, hogy míg az önkéntesek nagy részére igen kellemetlen volt a családtól elszakadni (katonasorban tudja meg a fiatal ember, mi az az otthon!) másrészt a szülőkre is igen terhes az a rengeteg kiadás, a melylyel 6 hónapi önkénteskedés jár idegen városban. Ezért Debreczen telket és épületet ajánlott fel, csak-hogy a debreczeni fiúk ott maradhassanak s mindezt csupán az illő évi lakbért kívánta a temesvári hadtest-parancsnokságtól.

Innen kapta meg Debreczen városa azt a választ, hogy a katonaság nem hajlandó egy garast sem fizetni s a város újabb sürgetésére az volt a válasz, hogy az önkénteseket egyszerűen berendelték Nagyváradra, úgy, a mint az két éve is történt.

Husz debreczeni szülő most azt az ajánlatot tette a városnak, hogy inkább megfizeti a kívánt bért a katonaság helyett, csak a fiaikat ereszszék haza. Ezért várják kíváncsian Debreczenben a katonaság választát.

* **Üres az államfogház.** Ez a meglepő hír kelt szárnyra tegnap. A hol Ratiu urék mártírkodtak s híres párbajhősök pihentek báberaikon, most csak a legyekre vigyázhatnak. Ha ugyan azok is meg nem szöktek a foglyok után.

* **Megölte a nagyapját.** Hajmeresztő gyilkosságot követett el Dettán egy minden emberi érzésből kivetkőzött 18 éves suhancz. Lapadat Girának hívják a gyilkost, a ki két éves korában már teljesen árvaságra jutott s ekkor nagyszülői, Lapadat Illés és neje vették oltalmukba s nevelték föl abban a reményben, hogy öreg napjaikra ez a fiú lesz a támaszuk. A fiatal Gira azonban rakoncátlan természetűvé vált, később pedig, a mikor már a többi suhancz-gényekkel a korcsmába szokott, lopásra is vetemedett. Az öreg Lapadat szigorúan bánt a gyermekkel és lopás miatt el is zavarta a háztól. Ekkor három hónapig a környéken csavargott a fiú s ez idő alatt lopásból élt, éjnek idején föltörte az öregapja pinczéjét és padlását s a mi csak elvihető volt, elvitte. Az öreg Lapadat, hogy unokáját a börtöntől és a rossz társaságtól megmentse, magához vette a fiút újból, szigorúan fölügyelt rá, hogy a rossz társasággal, mely a fiúnak megrontója lett, ne érintkezessen. Az óvatosság hiába való volt megint. Vasárnap délután, rendes szokás szerint, elment a korcsmába. Este tért vissza s ekkor pénzt kért az öregapjától, a mit az öreg megtagadott. A fiú ekkor nagy káromkodva elment hazulról, az öreg pedig, nehogy a fiú ismét ellopjon valamit a háztól, kifestte az udvarra. Éjfél felé csakugyan hazajött a fiatal Lapadat s a mint az öreget meglátta az udvaron, egy fejszével a fejét kettéhasította. Ezután bement a szobába és a ládából kivette az öreg megtakarított 250 forintját s azzal eltűnt hazulról. Másnap reggel vették észre a gyilkosságot és azonnal a fiú keresésére indultak. A csendőrök a szomszéd falu nagykorcsmájában találták, a hol borozgatva kártyáztatott. A gyilkos fiút bevitték a dettai járásbiróságoz.

* **Egy napig pihen az adóprés.** A városi adóhivatal gőzerővel dolgozik az adóprésen; pereg a dob napról-napra. Egy-egy napon néha száznál több árverés van kitűzve. A mai napra is összesen 128 árverést tűzött ki az adóhivatal, amivel lett volna dolga a végrehajtóknak, no meg a dobosnak. Azonban a mai napra megszabadulnak a nem szívesen látott vendégektől a hátralékos adófizetők. Ő Felségénévünnepe alkalmából az adóhivatal felfüggesztette a végrehajtásokat és foglalásokat. Az előbbiekre most új határidőt kell kitűzni.

* **Halálra ítelt szociálisták.** Mint nekünk Varsóból telegrafálják, az ottani katonai törvényszék hat szocialista érzelmű katonát halálra ítelt, a kik egy embert, a ki a szocialisták titkos nyomdáját és iratait felfedezte, boszúból kegyetlen módon meggyilkolták.

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő távirataink szólnak:

Német csapatok győzelme.

London, október 3. (Saját tud. táv.) A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből mult hó 26-ról: Höpfner tábornok tegnap a boxerek megfenyítése végett 2000 emberrel és egy tábori üteggel a császári vadaskert északi részébe ment, mert előtte való nap a boxerek megtámadtak egy járőrt. A németek elhamvasztottak néhány falut, a melyekben fegyvereket találtak és egészen Nahungmenig nyomultak előre. A városon kívül talált boxereket szétverték. Az ellenséges csapatok részint puskákkal, részint lándzsákkal vagy kardokkal voltak felszerelve. Néhány kínai katonát, a kik 20 lépésnyire közeledtek a német csapatokhoz, megölték. Négy német katona megsebesült.

Vilmos a kínai császárhoz.

Berlin, október 3. (Saját. tud. távirata.) A kínai császárnak Vilmos császárhoz intézett levelére, amelyet tegnap közöltek a lapok, a német császár ezt a választ küldte:

Kína császárához. Én, a német császár megkaptam ő felségének, Kína császárának táviratát. Megelégedéssel láttam abból, hogy felséged törekszik követemnek gyalázatos meggyilkolását vallásának szokása és szabályai szerint kiengesztelni. De én mint német császár és keresztény ezt a szörnyettét áldozatok által nem tekinthetem kiengeszteltnek. Meggyilkolt követemen kívül igen sok keresztény vallásu testvér, püspökök, hittérítők, nők és gyermekek léptek Isten trónja elé, akik hitükért, amely az enyém is, kinszenvedések közt erőszakos halállal haltak meg és felséged vádlóiként lépnek fel. Elegendők-e a felséged által elrendelt áldozatok mindezekért az ártatlanokért? Nem teszem felelőssé felségedet e gáztettekért, de felséged trónjának tanácsadói, a hivatalnokok, akiknek fejére szálljanak a bűntettnek vérvádjai, mely az összes keresztény nemzeteket rémtülettől tölti el; kell hogy lakoljanak meg gyalázatos tetteikért és ha felséged a megérdemelt büntetéshez juttatja őket, ezt oly kiengesztelésnek fogom tekinteni, amelylyel a keresztény nemzetek beérnek. Ha felséged ehhez császári kezét nyújtja és ebben elfogadja az összes érdekelt nemzetek képviselőinek támogatását, úgy én a magam részéről kijelentem, hogy ezt elfogadom. Én is óhajtom a békét, de olyan békét, mely a bűnt kiengeszteli és az összes idegeneknek Kínában teljes birtokukat tekintetében, de különösen vallásuk gyakorlásában. Vilmos J. R.

Németország magatartása.

London, okt. 3. (Saját tud. távirata.) A »Standard«-nak jelenti Tiencinből mult hó 29-ről: A közvélemény határozottan pártolja Németország magatartását a kínai idegenellenes mozgalom szerzőinek megbüntetésé dolgában. Sajnos azonban, épen azok a hadműveletek, a melyek a végre szükségesek volnának, most háttérbe szorulnak, mert Oroszország izolált előnyomulása Tangsau ellen szükségessé teszi, hogy a szövetségesek San-

haikvánt szállják meg. — A »Morning-post«-nak táviratozzák Washingtonból tegnapi kelettel, hogy a német császárnak a kínai császár táviratára adott választát ott úgy magyarázzák, mintha Németország csakugyan hajlandó volna Amerika vezetését a kínai kérdésben követni.

Béketárgyalások Kinával.

Páris, október 3. (Saját. tud. távirata.) A »Matin« jelentése szerint Németország, Oroszország, Ausztria-Magyarország, Olaszország és Japán már hozzájárult Delcassé külügyminiszternek a Kinával való béketárgyalások alapjára vonatkozó javaslatához. Anglia hozzájárulása is valószínű.

EGYESÜLETEK

A Biharmegyei Kőr alakuló ülése.

A budapesti egyetemen fennálló »Biharmegyei Kőr« folyó hó 6-án este 8 órakor a Janisch féle vendéglő (Kerepesi-ut) külön helyiségében alakuló közgyűlést tart. **Tárgysorozat:** 1. Jelentés a pénztár állásáról és a szünidei bizottság működéséről. 2. Alapszabályok felolvasása. 3. Tisztségviselők választása.

A kath. kör ülése. A nagyváradai kath. kör választmánya tegnap, szerdán délután ülést tartott **Palotay** László apát-kanonok elnöke alatt. Csupán belső ügyeket intéztek el s megbeszéltek az október hó 14-én rendezendő ünnepély előkészületeit. Az ünnepély programja már sajtó alatt van, a meghívókat a napokban expedíálják.

IRODALOM.

Katholikus Paedagogia. A **Gyűrky** Ödön szerkesztésében megjelenő jeles tanügyi folyóirat legújabb száma következő tartalommal köszönt be: **Lubrich Ágost** †. **Irta Gyűrky Ödön.** — **Katholikus egyetem.** (Mihályi Ákos dr. beszéde az Országos Kath. Nagygyűlésen.) — **A pedagógia századvége.** (Befejezés.) **Irta: Vethéssy József dr.** — **Egy iskolásleány leleplezése.** **Irta: Dr. W. J.** — **A katolikus nevelésről.** (Mayer Béla v. püspök beszéde az Országos Katholikus Nagygyűlésen.) — **M. F. Quintilianus élete és pedagógiája.** **Irta: Bihari F. Immanuel O. S. B.** — **Tennivalók a kath. középiskolákban.** (Erdélyi Károly dr., főgimnáziumi igazgató előadása az Országos Katholikus Nagygyűlésen.) — **Reform a francia internátusokban.** **Irta: Hirling Antal dr.** — **Történeti tankönyveink.** (Folytatás.) **Irta: Olasz József dr.** — **Katholikus tanügyünk az Országos Katholikus Nagygyűlésen.** — **Katholikus középiskolai tankönyvek** (A Szent-István-Társulat legújabb tankönyvei.) **Irta: Kövesdy Jenő dr.** — **Irodalom.** — **Vegyesek.** — (Mócsy Antal †. — **A katolikus tanítók jubiláris közgyűlése.** — **Ókori lexicon.** — **Lubrich Emléke.** — **Református tanárok gyűlése.** — **Az Orsz. Közoktatási Tanács munkássága az 1899/1900. iskolai évben.** — **A tanítóképző-tanárok közgyűlése.** — **Beküldött művek.** A folyóirat előfizetési ára egy évre nyolcz korona: Szerkesztőség és kiadóhivatal; Budapest, VIII., Pál-utca 7. II. em. 37.

Igazságszolgáltatás.

Enyves közü udvarló. **Mész József** belényesi lakos szenvedélyesen udvarolt **Tok** Vaszala belényesi leánynak, s talán azzal is kecségette, hogy rövid idő alatt nejevé teszi. De

közben megfélekedezett az udvarló magáról és a kisebbik leánynak, **Aniczának** a ládájából 10 forintot eltulajdonított rövid uton. A lopott pénzből 8 frtért fekete kabátot vásárolt, a megmaradt 2 forintból pedig boldog szerelmére ivott egyet. De a házán hamarosan megtudták, hogy ki vette pártfogásába az **Anicza** pénzét s így Illésnek nemcsak a pártija ment fucscsba, de még a bíróság elé is került, a mely **dr. Mór** Pál elnöklésével a ragadós kezű udvarlót minden tagadása ellenére **6 havi börtönre** ítélte. Ugy az ügyész, mint a vádlott felebbezték.

Közhivatalnok-e a huszártiszt? Hollán Jenő volt huszárhadnagy 1899. márczius elején egy budapesti napilap nyílterében megsértette **Grimmenstein** báró huszárkapitányt, meg **Tarcsay** János és **Végh** János huszárhadnagyokat. A kapitány és a hadnagy sajtóügyi feljelentéssel feleltek a támadásra s a sajtóügyi vizsgálóbíró ki is hallgatta a panaszosokat és a terheltet. Időközben az új bünvádi eljárás emelkedett törvényerőre s ez megakasztotta a sajtópórt. Az iratok a sajtóügyi vizsgálóbírótól **Puskariu** vizsgálóbíróhoz kerültek, aki újra kezdte s be is fejezte a vizsgálatot, amit rágalmozás címén indítottak **Hollán** ellen. A három panaszos külön-külön adott vádiratot. Ketten azt vitatták, hogy a katonatiszt közhivatalnok s így a sérelmet csak esküdtsek torolhatják meg. **Hollán** védője a vádiratok ellen kifogásokkal élt s kifogásaiban az esküdtbírók illetékessége ellen azzal érvelt, hogy a katonatiszt nem tartozik azok közé, a kiket a büntető eljárás közhivatalnokká kvalifikál. A vádtanács ebben az érdekes kérdésben november 14-én fog dönteni s ugyanakkor eldől: közhivatalnok-e a huszárhadnagy?

Hatóság elleni erőszak. **Horgos** László sztl.-lázári lakos tizenöt krajczár kerülőbérrel tartozott, a melyet semmiképen sem akart megfizetni. — Ezért végrehajtást foganatosított ellene a községi bíró rendeletére **Papp** János esküdt, **Horgos** azonban nem találta jogosnak a követelést s így a végrehajtást sem s ezért is a megjelenő esküdtet bal-tával fenyegette meg, ha foglalni mer. A bíróság hatóság elleni erőszak vétségeért **8 napi fogházra** ítélte **Horgost**, melybe mind ő, mind a kir. ügyész megnyugodott.

Takács Zoltán bandája.

Majdnem akkora elterjedtségre tett szert az utolsó időben a **Takács-bankó**, mint évek előtt a **Takács-nóta**, a melyiket a börtönbe jutott fiskális jogászok énekeltek.

A bankó-gyártáshoz egész kis hadserege volt **dr. Takács Zoltánnak** és társai nagy részét az országban fogdosták össze. Maig a főkolompossal tizen ülnek börtönben és a vizsgálóbírónak, **Drill** Bélának ugyancsak sok dolgot ad a banda bűne.

Eddig a következők ülnek a budapesti büntető törvényszék fogházában: **Dr. Takács Zoltán**, **Oravetz János**, **Csapó József**, **Halász-Szabó Ferencz**, **H. Szabó János**, ifj. **H. Szabó Ferencz**, **Kocsis Imre**, **Gruber István** fényképész, özvegy **Korda Gergelyné** és **Kaukált József**.

De bizonyos, hogy még szaporodni fog ez a szám is.

A foglyok ügyével **dr. Langer Jenő** bíró előadása mellett, ma a bíróság vádtanácsa is foglalkozott.

Takács és társai ugyanis felebbezték a vizsgálóbíró ama határozata ellen, mely valamennyiük ellen a vizsgálati fogságot mondja ki. Ez a felebbezésük került a vádtanács elé, a hova őket magukat is felvezették a czelláikból a tárgyalásra.

Nem igen beszéltek sokat, csak **dr. Takács** ágált erősen, folyvást az ártatlanságát hangoztatva, de persze hasztalan. Ismerik már a jó madarat, hisz a **Berecz-sikkasztás** idején is, a mikor pedig szintén világosan állt a bűnössége, körme szakadtáig tagadt.

A vádtanács természetesen helyben hagyta a fogvatartást elrendelő határozatot.

Erre mind a tizet visszavezették a börtönbe, de **Takácsot** rögtön maga elé hozatta **Drill** bíró, hogy a felebbezés tekintetében nyilatkozzék. A gonoszlelkű ember kifakadt:

— Hát miért tartanak itt? Felebbezek.
— Ne tegye **Takács**, — figyelmeztette **Drill** bíró — csak elnyújtja vele a fogságát.
— De mikor én ártatlan vagyok.
— Ugyan, ugyan. Hát nem szövetkezett ezekkel az emberekkel?

Dr. Takács a szálamomraméltót adva és műkönyveket hullajtva felelte:

— Kivetett kebeléből a tisztességes társadalom, kellett tehát valami mesterség után néznem.

— De mért fogott a pénzhamisítás mesterségéhez?

— Ez épp a tévedés, könyörgöm, szólott most **Takács**.

— Tán nem a bankógyártásra adta magát?

— Bizony nem. Tanultam — a fotografálást.

A vizsgálóbíró erre meghívta **Takács** védőjét, **dr. Veisz Sándort**, a kinek aztán sikerült meggyőznie védelemmel arról, hogy a felebbezéssel csak ártana magának.

Ezután a »fotografálás« mestersége került szóba. Abban tudvalevőleg **Gruber István** fényképész volt az oktatója, a ki ezen a réven maga is belekerült a bandába. **Gruber** ennek a ballépésének történetét úgy adta elő a minap, hogy **Takács** felkereste és kérte, tanítaná meg őt a fényképezésre, mert szeretné a régi családi okmányait lefotografálni. Rögtön meg is hívta őt — a birtokára. Másnap elutaztak **Zemplén** megyébe és **Sárospatak** mellett egy tanyára szálltak, a hol már várták őket, a mint később megtudta: a bankóhamisító banda tagjai.

— **Dr. Takács** — folytatta **Gruber** — revolvért vett elő és így kényszerített, hogy közbük álljak.

Ma kihallgatta a vizsgálóbíró **Takácsot** erre a körülményre s ő meg is erősítette a **Gruber** előadását annyiban, hogy köztük csakugyan nem volt szó másról, mint a fényképezés tanításáról.

— De — tette hozzá — én nem is akartam egyebet. A pénzhamisítás nem volt eszemben sem, csupán az volt a célunk, hogy néhány vagyonos embert befonjunk és tőlük pénzt pumpoljunk. El akartuk velük hitetni, hogy bankót gyártunk. Ezért tanultam meg a fotografálást, meg azért is, hogy legyen valami mesterségem.

Gruber védője, **dr. Papp Zoltán** ugyancsak ma tanukat jelentett be annak igazolására, hogy védelem jóhiszeműleg járt el. A vasuti tanfolyam két hallgatójának a kihallgatását kéri. Ennek **Gruber**, rögtön a mint **Zemplén** megyéből visszajött a fővárosba, elmondta állítólag, hogy hol járt és azt is, hogy **dr. Takácsot** a fotografálásra tanítja.

Ha e két tanut is kihallgatják, a nagy-szabású vizsgálat hamarosan befejezhető lesz.

A nagyváradai kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: **Urbán Adolf.**

- 2192 Fele Imre köz és magánokirathamisítás
- 2414 Ambró Juon és társai sikkasztás.
- 2478 Valent Mihályné rágalmozás.
- 2517 Pópa Tógyer hatóság elleni erőszak.
- 2543 Szabó István és társai testi sértés.
- 2637 Bereczky István és társai testi sértés.
- 2319 Horváth Mihály és társai idegen ingatlan szándékos rongálása.
- 2736 Horváth Mihály és társai idegen ingatlan szándékos rongálása.

Előadó: **Molnár Géza.**

- 2415. Fischer Herman és társai közokirat hamisítás.
- 2416 Mados Imre zsarolás.
- 2437 Gál Pál magánlaksértés.
- 2439 Rosenfeld Lajos és társai szem. szab. sértés.
- 2440 Erdélyi Károly csalás.
- 2446 Lukács Gusztáv sikkasztás.

2464 Galaszi József lopás.
2466 Korpona Sándor lopás.

Előadó: *Bócs Géza.*

1689 Krucsán Mária és társai — Ponta Dimitrie.
1718 Staat Ferencz és társai — Schmaltz János.
1796 Kis Mátyás hagy. ügye.
2973 Özv. Gábor Jánosné hagyatéki zárlati ügyében.
Előadó: *Dr. Flopu György.*

1097 Tóth István — Vincze Miklós.
2291 Gruics Ilona — Antalffy Gyula.
2454 Brán Ilona — Gerbanovits József és társai.
2697 Salamon Samu — Rotter Augustus.
2932 Kis Tivadar — Moldován Imre.
2934 Veisz Farkas — Kolling György.
2939 Tomi Petru — Sztojka Dimitrie.
2942 Rung Mátyás — Mercse Flore.
2975 S. Simon és társa cég — Hacken és Deutsch cég.

SPORT.

A nagyváradai tornakörből.

Hétfőn este nyitották meg a tornakör téli szezóját igen szép számú érdeklődő jelenlétében. Az órák beosztása megmarad ép úgy, mint tavaly, u. i. hétfőn, szerdán és pénteken este vívó — kedd, csütörtök és szombaton este tornaórák mindenkor 6 órától 7-ig. A vívóórák vezetésére mint halljuk Nagyvárad egyik legjobb amateur vívóját sikerült megnyerni a vezetőségnek, a mi azt mutatja, hogy a vezetőség fáradságot nem kímélve azon igyekszik, hogy a kör tagjai kellemes és hasznos szórakozást nyerjenek.

Az új szezón beálltával igen sok új tagot nyert a tornakör s elhatározták, hogy egy társas összejövetelt rendeznek, melyre az alábbi meghívót vettük:

Meghívó.

Tisztelettel felkérem a »Nagyváradai Tornakör« tagjait, hogy a f. hó 6-án, azaz szombaton este 8 órakor a »Széchenyi« szálloda külön éttermében megtartandó társas összejövetelen minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1900. október 2.

Jelinek Géza,
titkár.

SZÍNHÁZ.

A színházi bizottság ülése. Meghívó.

A színházi bizottság tagjait tisztelettel felkérem, hogy a folyó hó 5-én d. u. 3 órakor a városháza termében tartandó ülésen megjelenni sziveskedjenek. Tárgy: Elnöki előterjesztés. Nagyvárad, 1900. nov. 3. Dr. *Hoványi Géza*, színházi biz. elnök.

Amon Margit sikere. A görög rabszolga című darabban lépett kedden fel Ámon Margit. Egyik fővárosi lap fellépéséről ezeket írja: Mikor először lépett a Népszínház színpadára, egy csapásra megnyerte a közönséget. Ma pedig azt kell konstatálnunk, hogy első fellépése óta gazán művésznővé fejlődött, oly művésznővé, a kit bármely primadonna társnője megirigyelhet. Azt mondják, ha valaki primadonna akar lenni, szép is legyen, meg a hangja is tessenék. Ámon Margit mind a két tulajdonságot egyesíti magában, mivel igazán bájos, színpadra termett alak, a hangja pedig erős, tiszta, csengő és

üde. Szinte jól esik az ember fülének, ha a sok érdemtelenül agyondicsért primadonna után hallja. A mai estén Aspásia szerepét játszotta, a mely szerepében elődeit mindez hatalmasan felülmúlta. Nem csoda tehát, ha a közönség — s nem felbérelt csöcselék — jól eső örömmel ujjaztatta meg nótáit s tánczeit. A kisasszony megmutatta ma, hogy igazi művésznő, ki nem pikantériákkal, de művészetével keresi a közönség kegyét.

TANUGY.

Tanügyi secessió. Modern paedagogia, irta és kiadta O. & O. Bizony ennek csak a címe szecsessziós, meg a külseje; egyébként nagyon közönséges és ártatlan valami, kivéve, mikor személyeskedni akar. Ebben nagyon közönségesen támad, szellem nélkül, de gorombán, sőt mintha néhol nem nyomda alá való indiskréciót is követne el. A mit pedig egy férjes asszonyról ír, no hát arra nem lehet semmi kritikát mondani. A Tóth—Réz-féle harc elég izetlen volt addig, míg folyt, most ezt fülénél fogva előránczizálni tapintatlanság. Ir a tanító-nők ellen is, a hol megint nem lehet tárgyilagosságot és udvariasságot szemére vetni. Végül pedig írja, hogy »a szegény gyermek olyan ártatlanul cseppen bele ebbe az egész dologba, mint a *Krisztus* a krédóba«.

No erre a zöld füzetre sem fogja senki mondani, hogy olyan ártatlanul fog belekerülni a sületlenségek árjegyzékébe, mint *Pilátus* a krédóba.

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Francziából fordította: K—ő.

55.

XI.

Mig Jaumard Arthur és megbízottja anyira nyugtalankodtak Jakab tettei felett, az régen elfeledte az egész dolgot s minden idejét arra szentelte, hogy minél kellemesebbé tegye a Frémont családnak a Párisban való tartózkodást. Bejárták az összes nevezetesebb helyeket, megfordultak mindenütt, a hol valami látnivaló kínálkozott, úgy, hogy az idő legkellemesebben telt el. Nemsokára Frémonték hazatértek Balnyba.

A békebírók elutazása után ismét a gépek vették igénybe minden idejét. Ezeknek befejezte után pedig az elutazás képezte gondolatainak tárgyát, melyet szeretett volna minél jobban siettetni.

— Édes Luciem, milyen jó, hogy végre elhagyhatjuk Páris s hazatérhetünk Centrevillebe, hol anyám és nővérem türelmetlenül várnak s már bizonyára számlálják a perczeket.

Lucie is vágyott már férje otthonába, de mégsem fojthatott vissza valami fájdalmas érzést, ha arra gondolt, hogy el kell hagynia szülőföldjét, hol atyja hamvai porlanak. Ha ő elmegy, ki fog virágot hinteni sírjára? Ez a gondolat kissé összeszorította szívét.

Lucie azonban gondosan elrejtette érzelmeit férje előtt, félt, hogy elszomorítaná Jakabot; egyáltalában nem is igen említették egymás előtt Ledoux-t, egyikük sem óhajtott feleleveníteni az előző év emlékeit.

Megállapodásuk szerint Jaumard másnap Lerougehoz ment, ki éppen ruhákat és fehérneműt csomagolt egy bőröndbe. Ő maga hosszú szűk öltönyt viselt, mely kissé mérsékelni látszott kövérségét kurta nyakán füléig érő ing-

gallér díszlett, fejét nagykarimájú kalap fődte s csaknem tekintélyes külsőt kölcsönzött neki.

— Mit csinálsz? kérdezte Jaumard belépve a szobába.

— A mint láthatja főnököm: költözködöm.

— Hogyan?

— Szűknek találtam ezt a lakást, béreltem hát egyet a Houdon-utca 3. szám alatt. Ott két szobám és konyhám is lesz.

— Légy szíves egy kis magyarázattal szolgálni.

— Nagyon egyszerű a dolog. Mikor tegnap elváltunk, én a houdon-utcai házhoz mentem, lakáskeresés ürügye alatt szoba állottam a kapussal, de semmi újat sem tudhattam meg. A házban több üres lakás van, nincs hát más mit tennem, mint hogy kibérellek egyet és oda költözöm. A félemelet fölött a negyedik emeleten az utcai lakásban lakik Laugier, ugyanott van még két kis udvari lakás, az egyik üres, azt kibéreltem. Ha azután ott leszek, nem lesz nehéz ürügyet találni arra, hogy derék szomszédomat meglátogassam és magamat tájékozzam. Egyszer pedig meglátogatom akkor is, ha nem lesz otthon. Előtte nem nincsenek zárt ajtók és zárt fiókok. Mit szól hozzá főnököm?

— A terv kitűnő, csak vigyáznod kell, mert ha rajtacsipnek, végünk van.

— Legyen nyugodt, főnököm. Most azonban pénzre van szükségem. Az utolsó busz frank már oda van. Butorokat is kell vennem, foglaló is kell; adjon ezer frankot, majd azután számolunk.

— Nesze, de légy okos. Mikor látlak viszont?

— Ha beköltöztem, például holnap este. Hanem majdnem ellejeztetem megmondani, hogy engem most Bourdon Gyulának hívnak, ha irni akarna nekem.

— Jól van, viszontlátásra, sok szerencsét!

Alig hogy Jaumard eltávozott, Lerouge is elment, a kapusnak bejelentette, hogy több napig távol lesz, azután kocsit fogadott és egy Szent Lázár-utcai fogadóba hajtatott, hol szobát bérelte gy napra. Ezt is elvégezvén, a Houdon-utczába tartott.

Lerougenak meglehetősen vidékies külseje volt a párisi fogalmak szerint, gömbölyű alakjával és széles arczával, melyen állandóan boldog mosoly ült.

— Ismer még, asszonyság? kérdezte a kapusnétól.

A jó asszony alaposan megnézte.

— Igen; ön volt itt tegnap lakást nézni.

— Én. Nos, ki szeretném bérelni azt a lakást ott fenn, az a legelőszőbb.

— Igen, a félemelet fölött a negyedik emeleten.

— Mondhatna ötödik emeletet is.

— Igen, de így nem hangzik olyan magának.

— Rögtön be lehet költözködni?

— Igen, ha vannak butorai.

— Az rendben lesz. Látja asszonyság, én nem akarom addig elhagyni Páris, mig, az a perem, melyről tegnap is beszéltem, véget nem ér. Ez talán sokáig fog elhúzódni s a szállodai életet nagyon meguntam már. Nem vállalhatná el maga a háztartásom vezetését?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A szombathelyi püspök beteg.

Szombathely, okt. 3. (Saj. tud. táv.) *Hidassy* püspök gégebajban fekszik két napja eszméletlenül. Tegnap meggyónt és elbucszott környezetétől.

A sah Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, okt. 3. (Saját tud. táv.) A török lapok vastag betűkkel közlik, hogy a sah a szultánnak kezét csókolt és kalifának szólította. Ha igaz, a sah állása megrendült, mert a perzsa szekták óriási agitációt fejtenek ki ellene.

A román királyi pár Bécsben.

Bécs, október 3. (Saját tud. távirata.) A román királyi pár ma reggel háromnegyed hét órákor ideérkezett és félórai itt időzés után folytatta útját Bukarest felé.

Szociálista tüntetés Albert herceg esküvőjén.

Genf, okt. 3. (Saj. tud. táv.) Albert herceg esküvője alkalmából Genfben több ezer szociálista tüntetett, a marsellaisét énekeltek, és a katonai zenekart kísérő altiszteket követve hajigálták meg, mignem az altisztek karddal szétverték őket.

A dán sajtót megrendszabályozták.

Kopenhága, okt. 3. (Saj. tud. táv.) A Ritzau-ügynökség jelentése szerint az Aftonposten című újság megjelenését egyszersmindenkorra, a Koitar megjelenését két hónapra, a Vigors és Kladed című lapok megjelenését pedig egy hónapra betiltották. A Wuepurim Sanomet intést kapott.

A búr háború.

London, október 3. (Saját tud. táv.) A »Standard«-nak jelentik Durbanból tegnapi kelettel: Dartnell tábornok azt táviratozta tegnap a natali kormányzónak, hogy a búrok e hó 1-én Dejagersdiftől keletre 6 mérföldnyire elfogtak egy podgyászkiéretet, a melyet natáli önkénytesek vezettek. — A liszt és négy katona megsebesült, két önkénytes elesett és a kísérőcsapat közül többen fogságba estek. — A »Daily Telegraph«-nak jelentik Lourenco-Marquesből tegnapi kelettel, hogy a délafrikai németalföldi vasut kornatipoort—pretoriai vonalát hivatalosan »birodalmi katonai vasut«-nak nevezték el.

London, október 3. (Saját tud. táv.) Roberts lord értesítette a lordmajort, hogy nem érkezhettek idején arra a bankettre, amelyet november 9-én a Guilehallban rendeznek.

Szénsztrjáék Amerikában.

New-York, okt. 3. (Saj. tud. táv.) Az autracit terület bányáiban még mindig szünetel a munka. A bányatulajdonosok ajánlatai nem vezettek eredményre. A 39 akna közül csak a Philadelphia-Reading vasut négy aknájában dolgoznak.

Örmény zavargások.

Konstantinápoly, okt. 3. (Saj. tud. táv.) erzerumi jelentések szerint Ercingjánál kurdok támadták meg az orosz főkonzulátus vezetőjét és az orosz ezredet s 22 katonából álló kíséretüket. A kíséretből 2 ember, a kurdok közül 5 ember esett el. Az oroszok podgyását elrabolták.

Felfedezett anarkista merénylet.

Szent-Pétervár, okt. 3. (Saj. tud. táv.) Az anarkizmussal szaturált lengyel szociálista párt erőszakkal meg akarja bukztatni a jelenlegi kormányrendszert. A czarszkojnszelői székesegyház építésénél, hol lengyel építész is volt alkalmazva, aknákat fedeztek föl, melyeket azért csináltak, hogy a templom beszentelésekor

az egész czári családot levegőbe röptessék. Több munkásról kiderült, hogy szociálista. Az anarkista párt tagjai meggyilkolták Schanczenberger főfelügyelőt, mert följelentéssel fenyegetődött. A czár megkegyelmezett nekik, mert elárulták az összeesküvést és bűntársaikat s csak életfogytig tartó börtönt kaptak.

Választások Angliában.

London, okt. 3. (Saját tud. távirata.) (Este 11 órákor.) Eddig 161 kormánypárti és 39 ellenzéki jelölt győzött. A kormánypárt 4, az ellenzék három mandátumot nyert. Manchesterben újra megválasztották Balfourt 2454 szavazatnyi többséggel. A legutóbbi választáskor csak 776 szavazattal volt többségben. A szabadelvűek elhódították a granthami mandátumot is.

London, október 3. (Saját tud. távirata.) (Este 1/2 12 órákor.) Eddig 166 kormánypárti és 46 ellenzéki jelöltet választottak meg. A kormánypárt négy, az ellenzék hat mandátumot nyert.

London, október 3. (Saját tud. távir.) (Éjfel 1/2 2 órákor.) Eddig megválasztottak 178 kormánypárti és 54 ellenzéki jelöltet, köztük 19 ir jelöltet. A kormánypárt hat, az ellenzék hét mandátumot nyert.

Franciaországból.

Páris, október 3. (Saj. tud. táv.) Biztos hire, hogy Ballott Beauprés-t a semmitőszék első elnökévé és Jonnards Algóra kormányzó-jává fogják kinevezni.

KOZGAZDASAG.

A luczernások ápolása. A luczernások ápolása egyrészt a gyomirtásra és a feltalaj legfelsőbb rétegének porhanyítására, másrészt azok trágyázására szorítkozik.

A gyomirtást és porhanyítást az őszi és tavaszi boronálás végzi, mikor keresztben, és hosszában is nehezebb boronával végigjártatják a luczernást.

Főleg a régi ritkuló luczernásoknál kell a beboronálást erőlyesen végezni, ha itt-ott a borona egy-egy tövet ki is szakgat vagy megsérti, az nem baj, azért sok sekélyen gyökerező gyomot is kitép és a luczerna a szellőztetett talajban vigabban nő.

Tavasszal korán kell végezni a boronálást, mikor is a növény rügyei még nem hajtottak ki, mert a fiatal hajtásokban a borona nagy kárt okozna.

Luczernást juhval ne legeltessük, csakis az esetben hajtsuk azt rá, ha ősszel vagy tavasszal feltörésre került.

Ha bármely okból régi, kiszervevésnek induló luczernást még 1—2 évig kiakarunk használni, úgy azt boronával vagy skarifikátorral jól megaratjuk és belehektáronként 30—40 kg. olaszperjét vetünk, mely azután még kiélegető termést ad.

A luczernának jó minden évben fejtrágyázást is adni, szuperfoszfátgypset, márgát, fahamut, gypset, esetleg gyommagtól ment komposztot hozunk reá; istállótrágyát, emberi ürüléket ne adjunk reá, mert az csak a fűvek fejlődését mozdítaná elő.

A hozam a 2—4 évben a legnagyobb, azután csökken. Kedvező viszonyok közt az évi átlaghozam hektáronként lehet évente 60—100 q., a második harmadik évben 120 q. is.

Régibb luczernások kaszálásánál magasabb tarlót kell hagyni, hogy a kasza a növény szivét meg ne sértse.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1900. okt. hó 2-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13.40—12.40. Kétszeres buza 12.—11.40. Rozs 11.80—11.20. Arpa 12.—11.20. Zab 9.80—9.20. Tengeri: 12.60—8.80. Borsó 30.—. Lencse 36.—. Bab 12.80. Köleskása 24.—. Burgonya 3.80. 100 kiló lángliszt 25.—. zsemlyeliszt 24.—. fehérkenyér liszt 23.—, barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 4.50, szalma 1.— Szalonna 106.—, 6 kiló zsúp-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —8. 1 köbm. búkkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —96, öntött gyertya —86. Lámpaolaj —82. 1 liter ó-bor 1.20. Uj-bor —80. Pálinka —72. Szilva-pálinka 1.80. Szesz 2.—. 1 mm. kősó 21.50, nyers fagyú —48. olvaszt. fagyú 72.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 63.—, új bor 50.—, mész 2.10, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 24.—. (kőles —.— repce —.—, dió —.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 1.12, sertéshus 1.—4, juh-hus 64, veres hagyma 12, fog-hagyma 22, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 18. Egy liter kőolaj 40, mm. búkköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1900. évi okt. hó e-ről. Tiszta buza körülbelül 850 hltr, kétszeres buza 2170 hltr, rozs 300 hltr, árpa 150 hkl. zab 140 hltr, tengeri 220 hltr, burgonya 004 hltr. Lásas jószágok: Hízott sertés mintegy 350 drb, félhízott 200, sovány 380, cüldő 760, 120 lacz 1000, hízott marha 18, jármás ökör mafejős tehén 210, borju 230, bivaly 15, juh és kecske 250, ló 326.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, okt. 3.
Buza októberre	7.51
Buza júniusra	8.—
Tengeri	5.18
Rozs okt.	7.04
Zab okt.	5.28
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

	Budapest, okt. 3.
Osztrák hitel	645.—
Magyar hitel	663.—
Allamvasut	657.75
Rimamurányi	522.50
Magyar jelzálog	423.50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. okt. 3-án.

Magyar aranyjáradék 4%	94.70
Magyar koronajáradék	90.45
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	100.
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	98.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	89.—
Italmérési jog megváltási kötvény	98.20
Horvát-szlavónföldterhermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyermény-sorsjegy-kölcsön	163.—
Tiszaszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	142.—
Osztrák járadék papírban	96.55
Osztrák járadék ezüstben	96.45
Osztrák járadék aranyban	96.85
Osztrák korona járadék	97.15
Osztrák államsorsjegyek	132.—
Osztrák magyar bankrészevény	16.95
Magyar hitelbankrészevény	662.50
Osztrák hitelintézet részevény	664.75
Párisi vista	96.80
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.32
Németbirodalmi márka	118.25
London vista	242.10
20 márkás arany	28.66

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1900. évi október 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debrecen—Ermihályfalva.						
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Budapest ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	—	Kolozsvár ind.	—	5 23	7 —	12 32	6 13	11 01	P.-Ladány ind.	4 06	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08
Rákos >	7 02	8 51	2 08	6 06	9 28	—	Jegenye >	—	—	7 59	1 14	7 16	—	Debrecen >	5 14	2 33	6 26	11 44	3 36	7 41
Ujszász >	8 28	10 59	3 32	8 40	10 56	—	B.-Hanyad >	—	6 40	8 37	1 44	7 54	12 20	Ermihályfalva érk.	6 35	3 57	7 29	1 —	4 58	—
Szolnok >	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	—	Csucsá >	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	Ermihályfalva—Debrecen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	—	Rév >	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
P.-Ladány >	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	4 54	Élesd >	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	1 48	Ermihályfalva ind.	6 36	11 17	3 14	5 27	9 14	8 02
Báránd >	—	2 12	—	12 07	—	5 11	Mező-Telegd >	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01	Debrecen >	7 51	12 36	4 16	7 10	10 27	9 01
Sáp >	—	2 27	5 48	12 24	—	5 32	F.-Vásárhely >	6 49	—	11 01	—	10 27	—	P.-Ladány érk.	—	1 45	5 03	8 40	11 28	9 48
B.-Ujfalu >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58	Várad-Velence >	7 02	8 32	11 10	—	10 37	2 25	Debrecen—Nagy-Léta—Vértés.						
M.-Peterd >	—	3 —	—	1 —	—	6 15	Nagyvárad érk.	7 11	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31		V. v.	V. v.				
M.-Keresztes >	—	3 12	—	1 14	—	6 31	Nagyvárad ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38	Vértés—Debrecen—Nagy-Léta.						
Bors >	—	3 25	—	1 28	—	6 50	Püspöki >	2 36	8 52	11 47	—	11 14	—		V. v.	V. v.				
Püspöki >	11 48	3 32	—	1 36	—	7 02	Bors >	2 47	—	11 54	—	11 22	—	Debrecen i.	9 35	4 31	Nagy-Léta-	5 25	1 05	
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16	Mező-keresztes >	3 12	—	12 05	—	11 37	—	Sáránd >	10 18	5 16	Vértés ind.	—	—	
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	12 25	Mező-Peterd >	3 30	—	12 17	—	11 50	—	H.-Bagos >	10 28	5 26	M.-Pályi >	5 47	1 30	
V.-Velenice >	—	4 05	—	2 30	2 25	12 32	B.-Ujfalu >	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18	H.-Pályi >	10 45	5 48	H.-Pályi >	6 03	1 48	
F.-Vásárhely >	—	4 16	—	2 41	—	12 45	Sáp >	4 39	9 38	12 47	—	12 25	—	M.-Pályi >	10 57	5 59	H.-Bagos >	6 18	2 05	
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	1 12	Báránd >	5 01	—	1 01	—	12 41	—	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29	
Élesd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	1 37	P.-Ladány >	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03	Vértés érk.	11 16	6 18	Debrecen é.	7 18	3 13	
Rév >	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	2 10	Szajol >	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19	Sáránd—Derecske.						
Csucsá >	2 16	6 31	8 37	4 52	4 16	3 49	Szolnok >	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39		V. v.	V. v.				
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	4 48	Ujszász >	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58	Sáránd ind.	10 33	5 26	Derecske ind.	6 00	1 49	
Jegenye >	3 15	7 49	9 33	6 01	—	5 34	Rákos >	—	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38	Derecske érk.	10 42	5 45	Sáránd érk.	6 20	2 09	
Kolozsvár érk.	3 50	8 33	10 08	6 59	5 55	7 04	Budapest érk.	—	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50	Arad—Nagyvárad.						
Nagyvárad—Szeged							Szeged—Nagyvárad.							Nagyvárad—Arad.						
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	
Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 —	Arad ind.	5 10	11 20	9 35					
Ósi >	10 30	4 41	7 16	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	Ósi >	10 30	4 41	7 16	Kétegyháza >	6 14	12 31	10 54					
Less >	10 48	5 01	7 40	Oroszháza >	5 41	11 54	9 20	Less >	10 48	5 01	7 40	Csaba érk.	6 40	12 57	11 24					
Gyapju >	10 56	5 10	7 52	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Gyapju >	10 56	5 10	7 52	Csaba ind.	7 —	2 33	4 50					
Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Cséffa >	11 03	5 19	8 05	Gyula >	7 27	3 05	5 26					
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Szalonta >	11 26	6 44	8 46	Sarkad >	7 47	3 27	5 56					
Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	Kötegyán >	7 57	3 39	6 10	Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	Kötegy >	7 56	3 39	6 10					
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Sarkad >	11 57	6 17	9 31	Szalón >	8 23	4 10	6 47					
Gyula >	12 21	6 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Gyula >	12 21	7 44	10 01	Cséffa >	8 42	4 34	7 18					
Csaba >	2 10	7 41	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Csaba >	12 42	7 06	10 30	Gyapju >	—	4 42	7 29					
Oroszháza >	3 10	9 10	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Csaba ind.	2 23	7 18	4 32	Less >	9 04	5 —	8 51					
H.-M.-Vásárhely >	4 00	10 02	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16	Kétegyháza >	2 54	8 45	5 03	Ósi >	9 21	5 19	8 16					
Szeged >	4 35	10 55	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	Arad érk.	3 55	48	6 05	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31					

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczá-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.
Videki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báti meghívók,
tánczrendek, étlapok,
napárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.